

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-54045643-610-21704969

Konu : Soru Önergesi (7/26845)

7/26845
GK 144

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.04.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1615003 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Sayın Av. Dr. Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/26845 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/26845) (5 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: CE3202FC-096C-4697-AD99-9E5016B89782

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Tülin DURAK
Mali Hizmetler Uzmanı
Telefon No: (312) 258 85 94

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ SAYIN AV. DR. MUSTAFA SEZGİN
TANRIKULU'NA AİT 7/26845 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesine yönelik olarak, çiftçilere bitkisel üretim desteklemeleri verilmektedir. Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı zeytin üreticilerine 2024 yılı üretimleri için aşağıdaki destekler verilmektedir.

• Zeytinyağı Fark Ödemesi Desteği	: 100 krş/kg
• Dane Zeytin Fark Ödemesi Desteği	: 20 krş/kg
• Geleneksel Zeytin Bahçelerinin Rehabilitasyonu Desteği	: 200 TL/da
• Mazot ve Gübre Desteği	: 138 TL/da
• Katı Organik ve Organomineral Gübre Desteği	: 40 TL/da
• Standart/Sertifikalı Fidan Kullanım Desteği	: 400-1.000 TL/da
• Organik Tarım Desteği	: 55-110 TL/da
• İyi Tarım Uygulamaları Desteği	: 55-110 TL/da
• Küçük Aile İşletmesi Desteği	: 200 TL/da
• Toprak Analizi Desteği	: 50 TL/analiz
• Biyolojik ve Biyoteknik Mücadele Desteği	: 870 TL/da

Ayrıca Bakanlığımızca zeytin üreticilerinin TARSİM poliçe bedelinin %50'si karşılanmaktadır. Lisanslı depolarda muhafaza edilen zeytin ve zeytinyağında kira desteği ve analiz desteği verilmektedir. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı çerçevesinde; depolama, ürün işleme, paketlenme, ambalajlama, sulama ile makine-ekipman alımı konularında %50 hibe desteği verilmektedir. IPARD Programı kapsamındaki 27 ilde "bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi, bitkisel ürünlerin işlenmesi ve paketlenmesi" başlığı altında %55-65 arasında değişen hibe oranlarında yatırım desteği verilmektedir.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yapılan düzenlemeyle ürünlerin arz ve talep miktarı dikkate alınarak tarım havzası veya işletme bazında ürün veya ürün gruplarının en uygun yerde üretilmesi sağlanacak, ilin ekolojisine uygun ve suyu merkeze alan bir anlayış çerçevesinde oluşturulacak bitkisel üretim deseninde stratejik ürünler önceliklendirilecektir.

8859 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında bitkisel üretimde yeni destekleme modeline ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Cumhurbaşkanlığı Kararı ile tarımsal üretimin ve gıda arz güvencesinin sürdürülebilirliğinin sağlanması, üretim planlamasına katkı sağlaması, verim ve kalitenin artırılması, tarımsal üretimde çevreci yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanan politikaların etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda, ülke ihtiyacının yurt içi üretimle karşılanabilmesi için verim ve kalitenin artırılması, kayıtların güncel tutulması ile üretim sürecinde yaşanan maliyet artışları ve fiyat istikrarsızlıkları gibi olumsuz koşullardan üreticilerin korunması hedeflenmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yeni destekleme modeliyle;

- İlk defa bitkisel üretim destekleri 3 yıllık ve üretim döneminden önce açıklanmıştır.
- Destek kalemlerinde sadeleştirmeye gidilerek, daha yönlendirici, etkin ve öngörülebilir hâle getirilmiştir.
- Üretim planlaması kapsamındaki stratejik ürünlere ilave destek verilecektir.
- Su kısıtlı olan havzalarda münavebeye uygun üretime ilave destek sağlanacaktır.
- Kamu kuruluşları tarafından ıslah edilen milli tohumla üretim yapan üreticilerimiz ilave destek alacaktır.
- Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.
- Çiftçilerimiz üretime karar vermeden önce, hangi havzada, hangi ürüne, ne kadar destek alacağını bilerek planlı şekilde faaliyete başlayabilecekler ve bu sayede plansız üretimin getirdiği birtakım olumsuzluklardan etkilenmeyecektir.

Bitkisel üretimin desteklenmesi programıyla çiftçilere temel destek, planlı üretim desteği ve üretimi geliştirme destekleri verilecektir.

Yeni destekleme modelinde üretim maliyetine göre ürünler kategorilere ayrılmış ve her kategori için destek katsayısı belirlenmiştir. 2025 üretim yılı için destek katsayı değeri dekara 244 TL'dir. Destek tutarları girdi maliyetlerindeki değişikliklere göre her yıl güncellenecektir.

Bu kapsamda zeytin üreticilerine temel destek kapsamında dekara 244 TL destekleme yapılacaktır.

10394 sayılı 2025-2027 Yıllarında Yapılacak Bitkisel Üretime Yönelik Desteklemeler ile Diğer Bazı Tarımsal Desteklemelere İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Karar ile 2026 yılı bitkisel üretim desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- 2026 üretim yılı için destek katsayı değeri bir önceki yıla göre %27 artırılarak dekara 310 TL olarak belirlenmiştir.
- Kapalı ortam bitkisel üretime yönelik genç ve kadın çiftçilere ilave destek verilecektir.
- Mısır (dane) ürünün destekleme kategorisi 1. kategoriden 2. kategoriye yükseltilmiştir.
- Hayvancılıkta dane yem ihtiyacını karşılamak amacıyla yulaf, çavdar ve tritikale ürünlerinde yeşil otun yanı sıra dane üretimi de destek kapsamına alınmıştır.
- Hububat üretiminde sertifikalı tohum kullanımının artırılması amacıyla bir önceki yıla göre destek katsayısı artırılarak 0,56 belirlenmiştir.
- Soya üretimini teşvik amacıyla mevcut sertifikalı tohum desteğine ek, yurt içinde ıslah edilip tescil edilen ve yine yurt içinde üretilerek sertifikalandırılan tohumların kullanımı halinde ilave destek sağlanacaktır.
- Organik tarım desteğinde, 1. derece tarımsal amaçlı üretici örgütlerine üye çiftçilere, destek katsayısının yüzde 25'i oranında ilave destek verilecektir.
- Katı organik-organomineral desteğinde 0,21 olan katsayı, 0,32'ye çıkarılmıştır.
- Biyolojik/biyoteknik mücadele desteği birim fiyatları yüzde 21 artırılmıştır.
- Yıl boyunca (12 ay) hizmet sunan serbest tarım danışmanları ile ziraat odaları ve üretici örgütlerinde istihdam edilen danışmanlara verilen tarımsal yayım ve danışmanlık

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

desteği, bir önceki yıla göre yüzde 17,5 artırılarak 2025 için 345.450 TL olarak ödenecektir.

Ayrıca üretimi geliştirme desteği kapsamında sertifikalı/standart fidan kullanım, organik tarım, iyi tarım uygulamaları, katı organik-organomineral gübre kullanım destekleri verilmeye devam edilecektir.

Üreticilerin tarımsal üretime dair finansman ihtiyaçlarının uygun koşullarda karşılanması amacıyla, 2024-2026 yıllarını kapsayan Ziraat Katılım Bankası A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Tarım Kredi Kooperatiflerince, Hazine faiz/kâr payı destekli yatırım ve işletme kredi/finansmanı kullandırılmaktadır. 28 farklı konuda, %25-%100 aralığında faiz/kâr payı desteği sağlanmaktadır.

Kararlar gereği üreticilerimiz temel bitkisel konularında 300.000 TL'ye kadar sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir.

Ayrıca, Kararlar kapsamında faydalanıcılara, yatırım ve işletme kredi finansmanı kullandırmalarında yurtiçi sertifikalı fidan üretimi konusunda 80 milyon TL üst limite kadar %100 oranında, yurt içi sertifikalı fidan kullanımı konusunda ilave %10 faiz/ kâr payı desteği sağlanmaktadır

2024/15 sayılı “Tarımsal Üretime Dair Faiz/Kâr Payı Destekli Yatırım ve İşletme Kredisi/Finansmanı Kullandırılmasına İlişkin Uygulama Esasları Tebliği”nin 27’nci maddesi kapsamında; tarımsal ürünlerin işlenmesi konusunda faaliyet gösteren mikro ve küçük ölçekli işletmelerin zeytin işleme ve ambalajlama, zeytinyağı üretimine yönelik kredi/finansman talepleri, 30 milyon TL üst limite kadar %65’e varan oranlarda faiz/kâr payı destekli olarak uygulanabilmektedir.

Uygulanmakta olan projelerde, farklı girişimcilik ve destekleme konularında proje değerlendirme aşamalarında genç yatırımcılara pozitif ayrımcılık yapılarak ek puanlar verilmektedir. Zeytin yetiştiriciliğinin yer aldığı “meyve yetiştiriciliği ve bağcılık”, “temel bitkisel üretim” konularında kredi/finansman kullandırmalarında 40 yaş ve altı genç çiftçi/girişimcilere ilave %15 faiz/kar payı desteği sağlanmaktadır.

Ülkemizde tüm ürünlerde olduğu gibi zeytinyağında da fiyatlar serbest piyasa koşullarında arz ve talep doğrultusunda oluşmaktadır. Bakanlığımızın fiyatlara müdahalesi bulunmamaktadır. Fahiş fiyat artışı olduğu değerlendirilen ürünlere yönelik çalışmalar Ticaret Bakanlığı tarafından yapılmaktadır.

Zeytinyağı ihracatımızda Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ilk sıralarda gelmektedir. Ülkemiz 2024 yılında 79 bin ton zeytinyağı ihracatımızın %32'sini (25 bin ton) ABD'ye gerçekleştirmiştir. Ülkemiz ABD tarafından açıklanan zeytinyağı gümrük tarife oranı en düşük (%10) ülkelerden olduğu için ihracatımızın etkilenmeyeceği, zeytinyağı üreticisi Avrupa Birliği ülkelerinin (İspanya, İtalya, Yunanistan, Portekiz) %20 gümrük vergisi ile daha fazla etkileneceği, bu durumun ülkemiz için avantajla dönüşebileceği değerlendirilmektedir.

Zeytinyağı ihracatımızda Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ilk sıralarda gelmektedir. Ülkemiz 2024 yılında 79 bin ton zeytinyağı ihracatımızın %32'sini (25 bin ton) ABD'ye gerçekleştirmiştir. 2025 yılı 8 aylık dönemde ise 31 bin tonluk zeytinyağı ihracatımızın %39'unu (12 bin ton) ABD'ye gerçekleştirmiştir. Zeytinyağında ABD tarafından açıklanan %15 gümrük vergisi uygulanacak ülkeler; Türkiye, İspanya, İtalya, Yunanistan, Portekiz'dir. Bu

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

lkeler haricindekilere daha yüksek gümrük vergisi uygulanacağından ABD' ye zeytinyağı ihracatımızın etkilenmeyeceği değerlendirilmektedir.

Sektörde gelir artırıcı en önemli konulardan biri de katma değerli zeytin ve zeytinyağı üretim ağının oluşturulmasıdır. Ülkemizde yetişen zeytinlerin kalitesi ve seçenek bakımından çeşit sayısı oldukça fazladır. Sofralık retimde dünya genelinde önemli bir başarı ve piyasada tercih edilen bir ülke konumundayız. Ülkemizde coğrafi işaret tescilli 22 zeytinyağı bulunmaktadır. Bunlardan Aydın Memecik Zeytinyağı, Edremit Zeytinyağı ve Milas Zeytinyağı AB tesciline de sahiptir. Böylece Avrupa Birliği sınırları içerisinde koruma altına alınmıştır. Bu tesciller bütünüyle bağlayıcı olup tüm ye devletlerde doğrudan uygulanmaktadır.

Bakanlığımızca uygulanmakta olan Türkiye İklim Akıllı ve Rekabetçi Büyüme Projesi (TUCSAP) 3.2 altbileşen altında İklim Akıllı Tarım teknolojilerinin Uygulanması ve Yaygınlaştırılması kapsamında 81 ilde hibe programı uygulanması planlanmaktadır.

Söz konusu hibeyle; ifti örgütlerine, küçük ve orta ölçekli tarımsal işletmelere ve hizmet sağlayıcılara odaklanarak akıllı tarım teknolojilerinin benimsenmesini ve kullanımını yaygınlaştırmak, girdi kullanımını rasyonelleştirmek, tarımsal faaliyetlerin verimliliğini ve kârlılığını artırmak ve olumsuz çevresel etkileri azaltmak, sürdürülebilir ifti ve rekabetçi tarımsal büyüme için kapasitenin artırılarak ülkemizde hedeflenen bölgelerde iklime duyarlı tarımın teşvik edilmesi hedeflenmektedir.

Hassas tarım teknolojileri ve dijital uygulamalarla; toprak nem sensörleri, dron ile haritalama, akıllı sulama sistemleri gibi teknolojilerin kullanımı yaygınlaşmaktadır. Zeytinliklerde veriye dayalı karar destek sistemleri geliştirilmekte, pilot alanlarda uygulanmaktadır.

Bunlara ek olarak zeytincilik yapılan bölgelerde her yetişme dönemi için budama eğitimleri düzenlenerek üretici bilinç seviyeleri artırılmaya çalışılmaktadır.

09.10.2020 tarihli ve 31269 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Tarım Makineleri ve Tarım Teknolojisi Araçlarının Deney ve Denetim Esaslarına İlişkin Yönetmelik" hükümleri kapsamında deney raporu ile çiftçilerimizin zeytinliklerde budama ve hasat işlemlerinde kullandıkları teknoloji ve mekanizasyon araçları da dâhil olmak üzere sübvansiyonlu kredi kullanmalarına imkân sağlanmaktadır.

İklim değişikliğine uyum sağlamada kuraklığa dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesi amacıyla "Bazı Zeytin eşitlerinin Kuraklık Stresine Toleranslarının Belirlenmesi" projesi tamamlanmıştır. Proje sonucunda; kuraklık stresi koşullarında, tescilli çeşitlerden Butko, Sarı Yaprak, Kara Yaprak eşitleri diğer çeşitlerden daha toleranslı olarak bulunmuş; Tekirdağ izmelik, Sarı Ulak, Erdek Yağlık orta düzeyde tolerant olarak belirlenmiştir. Yağışın yetersiz olduğu ve sulama imkânlarının kısıtlı olduğu bölgelere bu çeşitlerin önerilmesi uygun bulunmuştur. İslah alışmaları (melezleme) ile kuraklığa dayanıklı yeni zeytin çeşitlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Zeytinde gereksiz kimyasal mücadele yapılmasını önlemek, zeytin sineği, zeytin yaprak lekesi ve *Verticillium* solgunluğu gibi zararlı organizmalara mücadelede kimyasal kullanımına alternatif yöntemlerin yaygınlaştırılması amacıyla Entegre Zararlı Yönetimi (IPM) projeleri yürütülmektedir. Proje ile bahçelerde uygulamalı üretici eğitimleri yapılarak örnek üretim alanları oluşturulmaktadır. Ayrıca ana hastalık ve zararlıların popülasyon takibi yapılarak doğru zamanda ilaçlama yapılmasıyla ilaçlama sayısı azaltılmaktadır. IPM projelerini desteklemek amacıyla Zeytin Sineği (*Bactrocera oleae*) mücadelesinde Biyoteknik Mücadele Desteği verilmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ülkemizde tarım arazilerinin miras ve satış yoluyla bölünmenin önlenmesine yönelik 15.05.2014 tarihinde 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nda yapılan değişiklik ile tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesinin önüne geçilmiştir.

Bakanlığımızca zeytin-zeytinyağı sektöründeki tüm paydaşların bir araya getiren Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi oluşturulmuştur. Konsey Yönetim Kurulu bünyesindeki Araştırma ve Danışma Kurulu ile sektöre yön vermektedir. Konsey yıllık faaliyet raporu hazırlamakta, ayrıca Bakanlığımız tarafından oluşturulan Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Rekolte Tahmin Heyeti içerisinde etkin görev almaktadır.

Ayrıca Bakanlığımızca “Zeytin ve Zeytinyağı Sektör Politika Belgesi-2022-2026” yayımlanmıştır.